

## OKRAJNI LJUDSKI ODBOR

Četrta seja Zbora proizvajalcev dne 4. marca 1958

(Izveleček iz zapisnika)

Dne 4. marca se je sestel Zbor proizvajalcev Okrajnega ljudskega odbora in je razpravljati o predlogu okrajnega družbenega plana za 1958. leto.

Uvodna izvajanja je imel inž. Ivo Klemenčič, podpredsednik okrajnega ljudskega odbora. Tovariš Klemenčič je med drugim izvajal naslednje:

Predlog družbenega plana so obravnavali skoraj vsi sveti, razen Sveta za družbeni plan in finance, ki bo o planu razpravljati v tem tednu. Smatrali smo za potrebno, da o predlogu razpravlja zbor proizvajalcev še pred sejo obeh zborov, na kateri se bo predlog dokončno sprejemal, zato, da da svoje predloge in pripombe, da se lahko še izvršijo eventualni popravki. Prejeli ste nekaj števil, ki kažejo na povečanje proizvodnje po posameznih panogah. V razpravi boste dali tudi svoje pripombe na predvideno povečanje po posameznih panogah. Ne bi govoril o tem, kako so podjetja sestavila svoje plane, temveč bi opozoril samo na to, da je pravilno, da težo sestavljanja proizvodnih planov posameznih gospodarskih organizacij prenašamo na občinske ljudske odbore, ki lahko neposredno razpravljajo z gospodarskega stališča s podjetji, ker poznajo bolje njihovo poslovanje in lahko tudi predlagajo spremembe teh planov. Prav je, da občinski ljudski odbori s svoje strani ustvarijo povezavo z gospodarskimi organizacijami in da skupno z njimi pregledajo proizvodne plane, ki se potem lahko postavijo gospodarski organizaciji kot neka naloga, ki predstavlja mobilizacijo za povečanje nalog, ne pa v smislu lanskega teženja, ko so nekatere gospodarske organizacije predlagale namenoma nižje plane kot je bila realizacija, kar je bil primer zlasti pri tekstilnih podjetjih, ki so zasledovala določene cilje, kot n. pr. doseganje večjih plač oziroma premij. Mislim, da je prav, da kot člani okrajnega zbora proizvajalcev opozorite na to podjetja in občinske ljudske odbore.

Prehajam na gotove značilnosti okrajnega družbenega plana po posameznih panogah.

Povečanje industrijske proizvodnje je predvideno za 9%. To povečanje predstavlja v glavnem kemična industrija za 20%, proizvodnja in predelava nekovin za 19%, elektroindustrija za 17%, kovinska za 13%, industrija usnja in obutve za 14%, lesna industrija za 11%, industrija gradbenega materiala 9%, filmska industrija za 45%.

V kovinski industriji je predvideno večje povečanje v Tovarni »Roga«, ki bo v tem letu izdelala 33.500 koles, kar predstavlja izkoriščanje 96% zmogljivosti, predvi-

denih v investicijskem programu. Dalje je predvideno povečanje proizvodnje v Tovarni pisalnih strojev »TOPS«, ki bo presegla po investicijskem programu predvideno zmogljivost za 25%. Prav tako se predvideva povečanje proizvodnje radijskih in televizijskih aparatov, znatno povečanje pa je predvideno tudi v podjetju »TIK«, ki bo proizvajalo predvsem za široko potrošnjo.

Mislim, da bi bilo treba govoriti še o povečanju delovne sile. Plan predvideva povečanje za 5%, to je za 1770 oseb, na hitro zračunano bi pomenilo to predvideno povečanje proizvodnosti za 4%, kar smatram, da ni dosti. Smatram, da je realno povečanje produktivnosti treba računati na 6 do 7%.

V obrti predvideva družbeni plan v državnem sektorju povečanje za 15%, v zasebnem sektorju pa za 5% in povečanje zaposlenih za 7% ali 551 delavcev. Tu je sicer precejšnja problematika, omenjam le glavno. V letošnjem letu moramo bolj temeljito delati na tem, da se povečajo obrtniške zmogljivosti in da se vzpostavijo nove servisne službe za dnevne potrebe potrošnikov. Obrtniške zmogljivosti moramo povečati za našo gradbeno operativno. Te zmogljivosti moramo povečati preko raznih organizacij, servisnih služb (preko stanovanjskih skupnosti itd.), kar omogočajo že določeni predpisi. Na drugi strani mislim, da je važen problem serijske servisne proizvodnje. Mnenja sem, da bi bilo treba rešiti vprašanje ali in kako naj industrijska podjetja pomagajo povečavati obrtniške zmogljivosti z ustanavljanjem svojih obrtniških delavnic za lastne potrebe, za razna popravila strojev, opreme itd., ki bodo lahko služile tudi drugim potrebam. V tem smislu je tudi predlog našega sveta.

Mislimo, da bi bilo pravilno, da se v okviru trgovske mreže organizira servisna služba za tiste gospodinske aparate, ki se poročajo v vedno večjem obsegu. Prav tako naj se organizira taka služba tudi v proizvodnih podjetjih, kjer naj se organizirajo servisne delavnice za popravilo izdelkov teh podjetij.

Naslednja važna stvar, ki se postavlja kot problem, je povečanje zmogljivosti v gradbeni obrti. Tu je potrebno, da se obrtniške dejavnosti gradbenih podjetij povečajo, ker se s tem povečuje najbolj deficitarna obrtniška panoga in se sproščajo zmogljivosti, ki jih imamo prav sedaj v gradbenih podjetjih tako malo.

Glede boljšega izkoriščanja zmogljivosti pripominjam, da je glavno vraščanje v pravilnem preskrbovanju z reprodukcijskim materialom in surovinami. Problem nastaja v glavnem pri deficitarnem materialu,

ki ga obrt težje dobi. Naša trgovska mreža mora v tem pogledu še bolj urediti preskrbo obrti s surovinami.

V privatnem sektorju predvidevamo povečanje zmogljivosti v zasebni obrti. Prav tu se opiramo na neko določeno politiko pri izdajanju privatnih obrtniških dovoljenj in prosim za vaše mnenje, ali se strinjate s politiko sproščene dajanja obrtniških dovoljenj v vseh strokah. Na drugi strani pa je seveda važno vprašanje davčne politike do privatnih obrtnikov. Naš družbeni plan zasleduje politiko nekake iste obdavčitve privatnih obrti kot doslej tako z dohodnino kakor tudi z občinskimi dokladi, ker smatramo, da smo prišli do meje, preko katere ne moremo, ker bi v nasprotnem primeru lahko dosegli le to, da bi obrt povečanje davka prenesla na potrošnika. To naj bi bila v glavnem politika, ki naj bi jo vodili občinski ljudski odbori do privatnih obrtnikov.

Naslednja stvar je investiranje. Pri investiranju v obrti moramo zavzeti stališče, da bi občinski ljudski odbori iz svojih skladov dajali več v obrtne investicije kot doslej. Tu pa nastane problem, ker je v obrti težko dobiti investitorja, ki bi prevzel kredit iz investicijskega sklada, to pa zato, ker ga pač obrtno podjetje težko prenese. Treba bo postaviti najugodnejše pogoje za te kredite, po drugi strani pa mislim, da bi bilo prav, da se v proračunu predvidijo določena sredstva, ki naj bi se dala novo ustanovljenim obrtnim podjetjem kot dotacija. Na ta način bi jim bila dana možnost nadaljnjega razvoja.

V gradbeništvu predvidevamo povečanje za okoli 9%, Svet pa predlaga povečanje delovne sile za 7%. Pri tem moram pripomniti, da je to odvisno od strukture gradbenih del. Kakor vam je znano: se bo v kratkem začela z vse večjim tempom dograjevati avtomobilska cesta Ljubljana-Zagreb, ki so jo v preteklem letu gradili le v manjši meri in je bila lani struktura gradnje torej bolj v prid stanovanjski izgradnji. Letos se bo ta struktura spremenila in bodo težave z gradbenimi zmogljivostmi. Industrija še sedaj ne dobi na razpolago izvajalcev in zaradi tega ne more skleniti pogodb, ker so gradbene zmogljivosti nač prizke. Na današnji seji bi bilo treba gradbenim podjetjem priporočiti, da povečajo zmogljivosti z nabavo opreme in s povečanjem delovne sile. Zato pa je treba temeljito proučiti načrt izgradnje stanovanj za gradbene delavce, predvsem v Ljubljani. Poleg tega pa je važno ugotoviti tudi strukturo delovne sile v gradbenih podjetjih, ki je bila v pogledu kvalifikacije doslej zelo dobra.

Občinski ljudski odbori bodo morali dati določena sredstva iz svojih stanovanjskih skladov za zidanje stanovanj za gradbene delavce, o čemer smo že sprejeli sklep na eni izmed zadnjih sej okrajnega ljudskega odbora. Razpravljati je treba tudi o povečanju proizvodnje gradbenega materiala. Rekonstrukcija ljubljanskih opekarn je v teku in sprejet je tudi sklep o gradnji nove opekarnice. Te priprave je treba v letošnjem letu zaključiti, ker je splošna ugotovitev, da moramo proizvodnjo opeke, kot osnovnega gradbenega materiala, povečati.

V kmetijstvu je predvideno v povprečju povečanje za okrog 6% glede na lansko dobro letino. Povečanje se nanaša predvsem na sadjarstvo, ki je v lanskem letu zaradi znanih dejstev doseglo le okrog 55% plana. V poljedelstvu je predvideno povečanje za 3% z nadaljevanjem agrotehničnih ukrepov in z večjo uporabo umetnih gnojil. V lanskem letu je bilo porabljenega hektar 120 kg gnojil, letos pa je predvideno povečanje za okrog 25%.

Na področju zadružništva mora zadružna mreža ukrepati okrog kooperacijske službe kmetijskih proizvodov v smislu razširitve kooperacije v obliki sklepanja pogodb za določene pridelke, kontrahažo, z ustanavljanjem skupnosti itd., s čimer bomo seveda vplivali na povečanje proizvodnje. V sadjarstvu bomo povečali površine nasadov. V tej zvezi ima določen pomen tudi povečanje zmogljivosti naših drevnic, predvsem v Kamniku.

V živinoreji, ki je za naš okraj zelo važna, smo v lanskem letu opazili določen zastoj in kot vam je znano, se je to odražalo tudi v ceni mesa. Zato je treba, da gremo z določenimi stimulativnimi ukrepi v čimvečji meri na pogodbeno pitanje. Naš plan predvideva, da bomo spitali 3880 glav mlade in 3000 glav odrasle živine. S tem bomo istočasno prav gotovo povečali tudi proizvodnjo mleka. Bilo pa bi potrebno še naprej ustanavljati nove področne zbiralnice, ki bodo pomagale povečavati proizvodnjo mlečnih izdelkov. Pri prašičereji je treba doseči vzrejo plemenskih svinj predvsem hitro rastočih pasem, ki bodo dale podmladek za vzrejo bekonov. Predvidevamo vzrejo okrog 10.000 bekonov, ki jih je možno vzrediti v zvezi s proizvodnjo krme baze (krompirja in mleka).

Na področju kmetijstva naj omenim še vlaganje investicijskih sredstev v melioriranje ljubljanske barja. Treba je resno začeti izvajati načrt melioracije in arondacije državnih posestev, s čimer bomo zaleli več ali manj neobdelane površine splošnega ljudskega promovanja, predvsem na ljubljanskem barju. Zato mora naš Zavod za ureditev ljubljanskega barja pripraviti v pospešenem tempu vse potrebne načrte. Tisti del investicijskih skladov, ki je namenjen za investiranje kmetijskih posestev, predvidevamo, da se bo uporabljal za lastno udeležbo pri tistih kmetijskih posestvih, ki delajo večinoma z izgubo.

Za utrditev nove organizacije gozdarske službe, ki se je v veliki

večini prenesla na občinske ljudske odbore, je treba ugotoviti tudi gozdarske poslovne zveze, ki so prevzele določene naloge s področja privatnega sektorja našega gozdarstva. V zvezi s planom sečnje v letošnjem letu navajam nekaj števil: nasproti lanskemu letu se sečnja zmanjšuje za okrog 1%, vendar je še večja kot je bila v letu 1956. Plan sečnje predvideva okrog 88% prirastka, v povprečju pa je le za 12% nižja od prirastka, t. j. 0,41 m<sup>3</sup> na hektar, kar ostane za vračanje oziroma za zalogo. Glede tempa nadaljnje nege in pogozdovanja pa nikakor ne smemo iti na zmanjševanje, temveč moramo skrbeti, da bodo naše drevesnice imele dovolj nadomestka na zalogo.

Glede trgovine ste prejeli podatke, ki kažejo, kako predvidevamo gibanje prometa v trgovini. Nasproti lanskemu letu predvidevamo povečanje za 10%. V zvezi s povečanjem proizvodnje in s povečanjem osebnih dohodkov (s prevedbo državnih uslužbenecv), smatram da je predvideno povečanje utemeljeno. Razen povečanja proizvodnje v industriji in kmetijstvu, je predvideno povečanje uvoza blaga za široko potrošnjo. O splošnih pogojih za poslovanje v trgovini je treba tudi razpravljati. Eno izmed vprašanj je vprašanje grosistov. Mislim, da je bilo v lanskem letu nekaj kritike, češ da imamo preveč grosistov, to je, da je preveč vmesnih členov med potrošnikom in proizvajalci in da je treba skrbeti, da se to čim bolj skrči. O grosistični mreži v našem okraju ne moremo reči, da je prevelika. Morda obstoje grosistična podjetja, ki niso zadosti močna in bi med nekaterimi prišla v poštev spojitve. Po drugi strani pa je treba v tej zvezi stremeti za tem, da bodo proizvajalci sami, tako industrija kot tudi kmetijske zadruge in drugi organizirali svojo prodajno mrežo tako, da bi bil eliminiran trgovec na debelo. Mnenja sem, da bi morali v našem okraju zasledovati tako gospodarsko politiko. Glede trgovine s kmetijskimi pridelki naj omenim, da se pripravlja v zveznem merilu predpis, po katerem naj bi se v posameznih potrošniških in proizvajalnih centrih formirale tako imenovane trgovine na debelo, ki bi imele nalogo zbirati blago, ki bi ga pripeljali proizvajalci in v katerih bi trgovci na drobno imeli možnost neposrednega nakupa pridelkov od proizvajalcev. Pri takšni organizaciji pa bo treba tudi predvideti določene investicije, predvsem za skladišča. Mnenja sem, da moramo biti pri tem kolikor toliko previdni. Preskrba našega ljubljanskega potrošniškega centra odgovarja in smo pri tem na boljšem kot pa v drugih večjih centrih v državi, kjer letno iz proračuna pokrivajo izgubo trgovskih podjetij s kmetijskimi pridelki na debelo. Zato smatram, da moramo biti previdni, da ne bi poslabšali stanja.

Pri trgovini na drobno je treba zasledovati tisto, kar nam kažejo izkušnje in kar zahteva nova delitev dohodka. Morali bomo iti na določeno koncentracijo manjših trgovskih podjetij, ker bomo s tem omogočili razbremenitev teh podjetij. Nova delitev dohodka pripravlja namreč manjša trgovska podjetja do težjega prenašanja obremenitve in povzroča večja razdrobljenost določeno povišanje cen. Nekatera špecerijska podjetja sama predlagajo, da bi se združila. Konkurenca bo itak ostala še naprej, ker imamo 5 do 6 špecerijskih podjetij s številom poslovalnic od 18 do 20. S tem je konkurenca v do-

voljni meri zagotovljena. V tej zvezi mislim, da bo treba v okviru združne mreže nadaljevati z izločanjem nekmetijskih dejavnosti. Nastaja pa problem, kako trgovska podjetja v sklopu zadrug širiti naprej. Pri prenašanju podjetij iz zadrug pa moramo biti previdni.

V pogledu naše investicijske politike v okrajnem kakor tudi v občinskih merilih moramo zasledovati prvenstveno to, da čim več sredstev dajemo za izboljšanje preskrbe.

O instrumentih družbenega plana v okrajnem merilu ni veliko povedati, ker so vsi gospodarski instrumenti določeni z zveznimi predpisi, ki pa te instrumente ponostavljajo nasproti lanskemu letu. Sedaj imamo v našem gospodarstvu proračunski prispevek od osebnega dohodka in prispevek od dohodka gospodar. organizacij. S tema dvema se odredjajo družbene obveznosti. Mi nimamo za določiti nobenega instrumenta, v okviru teh dveh prispevkov pa se lahko okraj ali občina odpovesta v gotovih strokah ali pri gotovih gospodarskih organizacijah svojemu deležu na tem prispevku. Naš družbeni plan predvideva, da bi se okrajni ljudski odbor in občinski ljudski odbori odrekli svojemu deležu pri komunalnih podjetjih, pri mlekarah in centralnih skladiščih. Pri električnih podjetjih kakor tudi pri plinarni družbeni plan ne predvideva, da bi se odpovedali temu deležu.

Predlog Sveta za kmetijstvo glede prispevka iz dohodka pri kmetijskih posestvih in zadrugah predvideva, da ostane večji delež kmetijskim posestvom. V investicijski sklad občin naj bi šlo 20%, s čimer naj bi se poravnala nesorazmerja med podjetji, 80% pa naj bi ostalo investicijskemu skladu posestev samih. Glede kmetijskih zadrug je stavila predlog Okrajna zadruga zveza. Delež kmetijskih posestev predstavlja 13 milijonov dinarjev, pri zadrugah pa 227 milijonov dinarjev. Predlog je, da se ta sredstva delijo med občinske ljudske odbore in zadruge na ta način, da 75% sredstev ostane zadrugi, 25% sredstev pa naj bi šlo v investicijski sklad občine. Drugo pa je vprašanje glede delitve zemljarine, ki jo morajo določiti občinski ljudski odbori za kmetijska posestva in za zadruge. Ta znaša 5 milijonov dinarjev. Po zveznih predpisih ostane nerazdeljeno 50% in mora občina določiti, kam bodo šla ta sredstva. Predlog je, da se ta sredstva odvedejo v občinski investicijski sklad.

Delitev dohodka je v letošnjem letu več ali manj znana. Osnovna značilnost letošnje delitve dohodka je v izenačenju vseh gospodarskih organizacij, to se pravi, odpravljene sta dve skupini, ki smo jih imeli v lanskem letu. Letos delijo vse gospodarske organizacije dohodek na enak način. Glavna instrumenta delitve dohodka sta proračunski prispevek in prispevek od dohodka gospodarskih organizacij. Letos se pravzaprav sproščajo sredstva lanske letošnje prve skupine, tako da ostane prvi skupini na razpolago več sredstev, drugi skupini, to je trgovini, gostinstvu in obrti pa ostane manj teh sredstev in so ta podjetja torej bolj obremenjena kot v lanskem letu. V tej zvezi navajam nekaj konkretnih števil: vsem gospodarskim organizacijam se povečujejo sredstva za 56%, toda industriji se povečujejo v povprečju na 278%, v gozdarstvu na 265%, v prometu prav tako na 222% itd. Trgovina pa pade na 42%, gostinstvo ostane pri svojem, obrt pa pade

na 36% lanske letošnje sredstev. Pri tem pa je treba ugotoviti tudi, da je bila druga skupina v lanskem letu preveč sproščena, čeprav smo predvidevali, da se bodo več ustvarjena sredstva racionalno koristila. Uporaba ustvarjenih sredstev pa kaže, da je bila ta sproščenost preširoka in da je naši kolektivi niso znali pravilno uporabiti, posebno če upoštevamo posamezne primere izplačevanja plač preko tarifnih pravnih, kakor tudi izplačevanja premij. Letos pa se bo to izboljšalo in izenačilo z ostalimi panogami.

Naslednje vprašanje pri delitvi dohodka pa je vprašanje formiranja plač. Nova delitev dohodka predvideva formiranje plač v višini minimalnih plač s 50% povečanjem. Možno je, da se plače formirajo tudi preko tega zneska, toda obdavčitev več izplačanih plač je tako velika, da bo malokje prišlo to v poštev. Dosedanji predpis predvideva, da se mora iz teh 120% oziroma 150-odstotnih plač plačati prekoračevanje norm, premij, nadur itd. V tej zvezi postavljajo naše gospodarske organizacije razna vprašanja in pravijo, da bodo morali zmanjševati proizvodnjo, predvsem tisti, ki so prekoračevali norme. Lahko bi našel primere, iz katerih je razvidno, kakšno je bilo prekoračevanje norm in akordov v preteklem letu. Ugotavljam, da se je v lanskem letu po uvedbi normiranega dela v tovarni znižal procent in je bil vzrok znižanja predvsem v tem, ker se norme niso spriči popravljale. Imamo primere, kjer so tovarne proizvodnje bistveno spreminjale, ne samo proizvodnjo dela na določenem mestu, temveč v celoti. Kjer je bila organizacija v redu, je delavec povečal svojo proizvodnjo, kar se je pokazalo tudi pri prekoračevanju norm. Njegova večja produktivnost se je pokazala zaradi izboljšanja organizacije. Tega pa naši tovariši v podjetjih, kjer se proizvodnja na novo organizira, ne morejo razumeti. Zdi se jim, da je njihovo dosedanje postavljanje pravilno in da povečanje norm ni mogoče. Tisti del povečanja proizvodnje, ki gre na račun izboljšanja organizacije dela v podjetju, vpliva tudi na osebni dohodek. Druga stvar pa je, kako se to povečanje deli. Važno je, da se vprašanje normiranja postavi kot ena izmed poglavitnih dolžnosti delavskih svetov. V tej zvezi se postavlja tudi vprašanje nadur. Izvrševanje nadur je omejeno v zvezi s predpisi, ki se jih moramo držati. Smatram pa, da bomo morali na to preiti počasi, ker se kar naenkrat popolnoma ukiniti nadurnega dela ne da. Treba pa je priznati, da so se marsikje nadure dovoljevale v taki meri, da je bilo to škodljivo in so se čisto z nadurami rečevala tudi socialna vprašanja poedincev, namesto da bi se ukrenili potrebni ukrepi za povečanje proizvodnje in s tem za zvišanje osebnega dohodka. Na drugi strani ne smemo tudi prezreti, da plačevanje nadur v veliki meri zavira interes delavca za izboljšanje njegove kvalifikacije. Z izplačevanjem nadur se je šestkrat izenačeval nekvalificiran delavec s kvalificiranim, ker je nekvalificirani zaradi velikega števila nadur prejel isto kot kvalificirani in ni imel interesa, da se njegova kvalifikacija poveča. To vprašanje je resno, zato je treba v naših gospodarskih organizacijah o njem tudi razpravljati.

V zvezi z delitvijo dohodka je važno še vprašanje anuitet. Vračanje anuitet je bistveno drugačno kot je bilo do sedaj. Po novih predpisih se plačujejo anuitete po delitvi dohodka. Zato je nastal velik problem

v podjetjih, ki so bila v lanskem letu v drugi skupini, t. j. v trgovini in obrti, ker tem podjetjem ostane manj sredstev. Sicer dopolnilni predpisi omogočajo, da se za tista posojila, ki so jih podjetja dobila iz splošnega investicijskega sklada, porabi tudi določen del amortizacije, če pa to ne zadošča, pa mora dati banka kredit oziroma spremeniti pogoje za vračanje obstoječega posojila. Trgovina pa si tudi s tem ne bo mogla dosti pomagati, ker nima zadostne amortizacije, niti dovolj lastnih obratnih sredstev. Ta problem prav gotovo obstaja.

V zvezi s plačami obstaja osnutek nove uredbe, ki predvideva, da se bodo lahko plače plačevale v višini 120%, prekoračevanje norm pa plačalo nad 120%. Naslednje vprašanje je vprašanje nevarnosti poviševanja cen. Že v lanskem letu smo govorili o tem, da je treba vso stvar organizirati tako, da ne bo nevarnosti, da bi novo delitev dohodka podjetja napačno razumela in napačno uporabila več ustvarjeni dohodek. V lanskem letu smo opazili, da so podjetja večji del več ustvarjenega dohodka porabila za plače in le manjši del za investicijske sklade. Imamo primere, kjer so v gospodarskih panogah lanske letošnje prve skupine gospodarske organizacije porabile največ sredstev za plače, in sicer 53%, za sklade pa 47%. Zunanja trgovina je porabila 72% za plače in le 28% za sklade. V gostinstvu je bilo 100%-no uporabljeno za plače, prometna podjetja 52% in 48% za sklade, notranja trgovina 79% za plače in 21% za investicije. Govoril sem o povprečnih odstotkih, kajti marsikatera gospodarska organizacija iz te skupine je zadevo pravilno razumela in pravilno nagrajevala svoje kolektive vzporedno s povečano proizvodnostjo dela. Imamo veliko podjetij, ki so izplačevala večje plače zaradi povečanja proizvodnosti in večje storilnosti, imamo pa tudi primere, kjer so se poviševale plače s povečevanjem marže in na ta način s povečevanjem cen.

Sedaj smo dobili zvezni odlok o kontroli cen, po kateri mora vsaka gospodarska organizacija za določene predmete vsako povišanje cen prijaviti svoji zbornici in mora dobiti privoljenje za povišanje cen v roku enega meseca, prej cene ne sme povišati. Glede kmetijskih pridelkov določa odločba, da imajo ljudski odbori pravico maksimirati cene za kmetijske pridelke v malo-prodaji. Pri izvajanju te odločbe bodo določene težave, ki bodo delno kazale na to, da to zavira proizvodnjo. Čakanje na odobritev cene bo v določeni meri vplivalo na povečevanje proizvodnje in obračanje sredstev. Po drugi strani pa predstavlja vprašanje maksimiranja cen za kmetijske artikole po ljudskih odborih problem za sebe, ker bo treba dobiti neko realno osnovo za ocenjevanje ukrepov, ki naj se podvzamejo. Ljubljanski trg je navezan na večja naročila in na večje producente, ki formirajo tako in tako ceno, proti kateri ne moremo intervenirati s tem, če ukinemo prodajo. Ta odločba naj bi imela pomen predvsem v tem smislu, da bodo naše gospodarske organizacije čutile, da niso popolnoma samostojne pri določanju cene in da ne bodo mislile, da jih nihče ne kontrolira.

Ko smo na seji ljudskega odbora govorili o stanovanjski izgradnji, smo ugotovili, da bo le-ta nazadovala, če podjetja ne bodo prispevala več toliko sredstev, kot so jih prispevala doslej. Podjetja naj po na-

sem mnenju dajo čimveč sredstev za stanovanjsko izgradnjo, da s tem izboljšajo življenjske pogoje svojih delavcev. Glede družbenih obremenitev gospodarskih organizacij predlaga plan, da se poslužimo pravic zveznega družbenega plana in da občinski ljudski odbori predpišejo dopolnilni proračunski prispevek iz osebnega dohodka. Predlog je, da predpišemo 10%-ni proračunski prispevek v vseh panogah, kjer bi to ne vplivalo na povišanje cen. V pošten bi prišla industrija, gozdarstvo, zunanja trgovina, montažna in projektantska podjetja in promet.

Naslednje vprašanje je vprašanje investicij. Če pri trgovini sem omenil, da mora biti naša politika v letošnjem letu osredotočena na preskrbo. Sredstva skladov, ki jih imamo letos v okviru okrajnega ljudskega odbora, znašajo 844 milijonov dinarjev. To predstavlja lanskoletni blokiran znesek in presežek lanskega leta. Namenska uporaba skladov (kmetijski, gozdni, cestni, gasilski in kadri) bo znašala 353 milijonov dinarjev, dalje predvideva družbeni plan obvezno posojilo iz sklada v znesku 151 milijonov, za gospodarske investicije pa predvideva 340 milijonov dinarjev. Kako razdeliti ta sredstva? V okviru investicij imamo obvezo iz lanskega leta za dopolnilno udeležbo pri zveznih kreditih, in sicer so to krediti za Papirnico Vevče, Količevo, za Tovarno sanitetnega materiala Domžale, Titan v Kamniku, za LIP v Borovnici in Litiji, za Predilnico Litija, za Motvoz in platno Grosuplje itd. Treba bo dati denar na razpolago in te obveze znašajo okrog 280 milijonov dinarjev. Če hočemo, da bomo te investicije v industriji s pomočjo zveznih sredstev izvršili, moramo dati ta sredstva na razpolago. Pri tem pa nam ne ostane več sredstev. Če hočemo reševati preskrbo, se moramo odločiti, ali da damo vse za preskrbo, ali pa da najdemo druga sredstva. Trgovinska zbornica je sprejela perspektivni plan za investicije v preskrbi z namenom, da se preskrba izboljša. Ta perspektivni plan znaša 9 milijard dinarjev, vprašanje pa je, v kolikem času bo lahko realiziran. Na podlagi tega plana predlaga Trgovinska zbornica, da se v letošnjem letu predvidi 628 milijonov dinarjev, če hočemo obdržati tempo izboljšanja preskrbe. Ta sredstva bi se uporabila za preskrbovalne centre, ki so že v izgradnji, za nove trgovine izven potrošniških centrov, za skladišča za kmetijske pridelke (eno v Cerknici in eno v Moravčah), za skladišča za živila v Ljubljani, za avtopark, za opremo trgovskih podjetij itd. Mnenja sem, da moramo dograditi tudi še Ljubljanske mlekarne in investirati tudi za organizacijo trga na debelo, ki naj bi bil pri stari klavnici. Za dograditev skladišč in hladilnice bi porabili 120 milijonov dinarjev. Če hočemo našo preskrbo izboljšati, predstavlja to nekaj minimalen program. Mislim pa, da danes ne moremo razpravljati o tem, kje bomo našli sredstva in razmišljati, da bi dali sredstva samo za preskrbo, ker moramo vlagati sredstva tudi v proizvodnjo. Za to moramo iskati neka dodatna sredstva. Treba je, da iščemo sredstva za investicije tudi drugje. Za izboljšanje trgovske mreže moramo oskrbeti sredstva, ki jih je možno dotirati, potem pa obstoječe objekte prodati gospodarskim organizacijam ali stanovanjskim skupnostim. Jasno je, da vsega tega ni mogoče urediti izključno z investicijskimi skladi, ampak je potrebno najti tudi druga

sredstva, ki jih je možno dobiti tudi s povečanjem maloprodajnega prometnega davka v trgovini na drobno. Naš predpis je doslej dolašal dva procenta prometnega davka na vse artikle razen na živila, na alkoholne pijače v trgovini in gostinstvu pa je znašal prometni davek 10%. Svet za tržišče OLO predlaga, da se poviša davek na alkoholne pijače v maloprodajni trgovski mreži od 10 na 20%, za ostale artikle, razen živilske, pa od 2 na 4%. Na ta način bi zbrali v okraju sredstva, ki bi skupno znašala 480 milijonov dinarjev. Ne moremo reči, da povišanje tega odstotka ne bo vplivalo na povišanje maloprodajnih cen, ni pa treba, da gre to povišanje za vse predmete v isti višini. Popolnoma jasno je, da bo zvišani odstotek imel nek vpliv. Zato je treba zadevo pravilno posredovati volivcem-potrošnikom, če hočemo, da bomo postavljeni program lahko izvedli. Če hočemo namreč izboljšati preskrbo, moramo zato dobiti tudi sredstva, kar bo potrošnik razumel. Predlog sveta je, da se dvoodstotno zvišanje na industrijske predmete uporabi za investicije v preskrbi, povišan davek na alkoholne pijače, s katerim se je do sedaj kril regres za ceno mleku, pa bi šel za rekreacijo našega potrošnika s tem, da se polovico zvišanih sredstev uporabi za gradnjo oziroma obnovo in vzdrževanje telesnovzgojnih objektov in naprav. Ostali del sredstev bi se uporabil za izboljšanje množične prehrane, menz, brezalkoholnih restavracij in podobno. Za to je treba izdelati še točen predlog.

**Dr. Marijan Dermastia**, predsednik Okrajnega ljudskega odbora, pa je v razpravi izvajal naslednje:

Dovolite mi, da se javim k razpravi. Menim namreč, da je treba dati poudarka predvsem tistemu delu naše diskusije, ki predstavlja politično mobilizacijo širokih delovnih slojev za boljše rešitev konkretnih nalog, ki stoje pred nami. To velja posebno za tiste naloge, ki v daljni perspektivi utrjujejo naš demokratski razvoj in omogočajo neprestano rast standarda našega delovnega človeka. Vsako postavljanje problemov v zvezi z družbenim planom je za nas v prvi vrsti politično vprašanje in ga moramo kot politično vprašanje tudi obravnavati. Zato moramo biti pripravljeni, da se ob vsaki priliki spopademo z ostanki preteklosti in birokracije, ki sta še vedno globoko zakoreninjeni. To pa bomo lahko storili, če dobro spoznamo osnove perspektivnega razvoja in osvojimo načela, ki jih v družbenem planu postavljamo. Šele potem bomo lahko množice prepričali, da so osnove pravilne in da garantirajo nemoten splošni gospodarski in družbeni razvoj v tisti smeri, ki jo vsi želimo.

Naj začnem s posameznimi vprašanji, ki so bila v današnji razpravi postavljena. Eden izmed tovarišev diskutantov je načel vprašanje izvrševanja družbenega plana v tekstilni industriji. Pri tem je rekel, da bo proizvodnja v tekstilni industriji v letošnjem letu v primerjavi z lanskim manjša zaradi podaljšanja odmora od četrta na pol ure. Če bomo tako enostavno jemali naše ukrepe za izboljšanje delovnih pogojev, potem se bomo vedno vlekli na repu in ne bomo nikoli uspeli izvršiti kakršnihkoli nalog. Verjetno je treba postaviti stvar tako, da bo zaradi polurnega odmora spočit delavec lahko napravil več, kot je napravil doslej. Menim,

da moramo pričeti razpravo prav s tega konca in ne smemo gledati na povečanje odmora samo kot na izboljšanje pogojev za delo, pač pa istočasno tudi kot pogoj za izboljšanje in dvig proizvodnje in storilnosti dela sploh.

O vprašanju osebnega dohodka smo že razpravljali na tem mestu. Dohodek je v lanskem letu porasel za več, kot smo to predvidevali v družbenem planu. Zaradi tega imamo pravico, da se borimo za pravilnejše odnose, prav tako kot imamo na drugi strani pravico, da zahtevamo spremembo v delitvi, če to ni v skladu z družbenimi načeli. Prepričan sem, da je dohodek najbrž prenizko ocenjen in da bo materialna osnova delavskega samoupravljanja v letošnjem letu še bolj porasla. Naša dolžnost je, da kot politični ljudje odkrivamo osnovne težave, ki spremljajo naš boj za demokratično družbeno in delavsko samoupravljanje. V današnji razpravi bom poskušal opozoriti na nekatere slabosti, ki po mojem mnenju lahko prirodno delujejo na razvoj, če jih ne bomo pravočasno odpravili. Ena od teh slabosti in težav leži v prehodu od obrtniškega na industrijski način proizvodnje. Najbolj zgovoren dokaz za to lahko najdemo ravno v kovinski industriji. Le-ta je namreč naredila velik korak na poti od obrtniškega na industrijski način proizvodnje. Ob takem prehodu pa moramo postaviti takoj vprašanje, kakšen je delež poedince pri takem povečanju proizvodnje in kakšen je delež družbe, ki je z materialne plati omogočila ta prehod. Ker sta k napredku prispevala oba dela, je popolnoma prirodno, da rezultate tudi pravično med seboj delita. Menim, da je prav tako pravično, če se ob spreminjanju pogojih izmenjujejo tudi natanjnejši odnosi, posebno na področju normiranja dela, ki mora olajšave upoštevati. Prav tako pa je tudi prav, če družba zahteva svoj delež, ki ga ima pri izboljšanju rezultatov, ne glede ali gre ta delež naravnost družbi ali pa preko skladov podjetja.

Druga stvar je vprašanje težav pri delitvi dohodka. Tudi to vprašanje načimno praktično z istega stališča kot prej. Prav je, da obstaja stimulacija v povečevanju osebnega dohodka, vendar pa družba ne more dopustiti, da bi osebni dohodek rastele ne zaradi povečanja storilnosti dela, pač pa zaradi izkoriščanja razmer, ki danes zaradi prehodnih težav še vedno obstajajo na našem tržišču. Vedno in na vsakem mestu moramo postaviti vprašanje, koliko od ustvarjenega dohodka pa je rezultat vzrokov, ki leže izven podjetja. Kakor hitro po snjememo taka stališča, moramo tudi napraviti določene zaključke. Za plačni sklad bomo odvajali samo toliko, kolikor gre povečanju dohodka na račun povečanja storilnosti dela, ostali del dohodka pa na sklade gospodarskih organizacij in preko le-teh v družbene namene.

Podčrtati tako stališče je potrebno tudi zaradi tega, ker je trenutno prevladalo napačno mišljenje, češ da pripada podjetju celotni dohodek ne glede na to, na kakšen način je bil ustvarjen. Samo s takim čvrstim stališčem se družba kot celota lahko brani raznih nezdravih pozikusov in omogoči izvajanja načela dobrega gospodarjenja. Brez tega si ne moremo zamisliti nadaljnega razvoja materialne osnove delavskega in družbenega samoupravljanja, ki zaradi večjih zaposlenih sredstev tudi povečuje odgovornost nasproti družbi.

Posebno težavo nam prizadeva podjetniška sebičnost. Le-ta prihaja na dan posebno pri delitvi dohodka. Kaj še drugega kot sebičnost pritiska znotraj delovnih kolektivov, da se čimveč dohodka ne glede na to, kako je bil ustvarjen, razdeli za plače. Ravno tako lahko govorimo o primerih podjetniške sebičnosti pri uporabi skladov, ki se trošijo ne glede na skupne interese in skupne potrebe. Mi smo zadnjič na seji zbora proizvajalcev, ko smo razpravljali o politiki dela Zavoda za socialno zavarovanje za okraj Ljubljana, ugotovili tak primer. Lahko bi našli celo vrsto takih in podobnih primerov. Naj kljub temu navedem še enega. Naša finančna inšpekcija ugotavlja, da se letno okrog 150 milijonov dinarjev sredstev iz podjetij troši za potrebe raznih organizacij, ne vodeč pri tem računa o načelih splošne politike. Mislim, da je prav, da se kot odborniki OLO odločno začnemo boriti proti taki samovoljnosti, ki onemogoča sistematično delo na posameznih področjih družbene dejavnosti. Prav tako ne morejo delovni kolektivi po svoje reševati probleme splošnega standarda, temveč morajo le-te vsklajevati s potrebami komune kot celote. Iz tega pa slede težave, ki bi jih lahko označili kot omejevanje samostojnosti podjetij pri njihovem poslovanju. Zelo pogosto se namreč sliši kritika, ki usmerjanje proglašajo za omejevanje možnosti svobodnega gospodarjenja in upravljanja. Prej sem rekel, da povečanje pravic vleče za seboj tudi povečano družbeno odgovornost. Jasno je, da družba ne more dopustiti, da bi pod naslovom lažne demokracije, ki ima v sebi anarhične tendence, vsak delovni kolektiv vodil svojo politiko cen, okoriščajoč se pri tem s težavami, ki jih imamo. Na ta način bi se, da tako rečem, v raznih prilikah ustvarjale protidružbene koristi. Tak primer je inž. Klemenčič v svojem poročilu tudi omenil. Jasno je, da se mora družba proti temu braniti, in sicer zaradi tega, ker mora zaščititi na eni strani splošne interese, na drugi pa interese delovnega človeka, ki so zaradi takih nepravilnosti ogroženi. Vprašajmo se, kdo nam danes najbolj ogroža dvig splošnega standarda? Najbolj ga ogrožajo družbeno nedopustna divjanja posameznih podjetij, ki izkoriščajo objektivne težave in ki hočejo pri tem zaslužiti več, kot jim pripada. Prav odlok zveznega Izvršnega sveta o kontroli cen lahko smatramo kot tako družbeno mero, s pomočjo katere se bomo borili proti izrastkom, ki nam ogrožajo že dosežene uspehe delavskega in družbenega upravljanja.

Nadaljnja stvar je vprašanje komune kot celote in njene pravice, da preko družbenega plana in preko konkretnih sklepov neposredno vpliva in družbeno zadolži upravne organe podjetij, da svoje interese vsklajujejo s politiko komune kot celote. To pa ne predstavlja omejevanja delavskega upravljanja v podjetjih. Nemogoče si je zamisliti, da bi lahko komuna kot celota brez takega vsklajevanja lahko živel. To bi nas privedlo v anarhijo in konec koncev v negiranje družbe kot celote, kar pa bi ogrožalo vse, kar smo doslej dosegli. V tem pogledu je treba preko vseh volivcev in preko zborov proizvajalcev pri okrajnih in pri občinskih ljudskih odborih voditi odločno bitko in ne samo ukrepati, pač pa predvsem prepričevati delovne kolektive, da vsklajevanje njihovih interesov z interesi komune kot celote

ne predstavlja omejevanja njihovih pravic, pač pa širjenje, ker je to v interesu vseh delovnih ljudi v občini. V nasprotnem primeru pa bi lahko govorili o novi obliki nekakih privilegijev. Mislim, da o tem ni treba posebej govoriti, saj jih v različnih oblikah srečujemo zelo pogosto.

Se nekaj bešed o težavah, ki jih imamo s preskrbo. Hitra rešitev tega vprašanja ni enostavna. Družba ne more razdeliti več kakor ustvari in je zato nemogoče, da se vedno bolj širi materialna osnova podjetij in večja osebni dohodek, istočasno pa tudi pospešeno rešujejo vsa ostala vprašanja. Strinjati se s prvim, a istočasno zahtevati od družbe, da uredi sama vsa ostala vprašanja, je neizvedljivo. Če torej hočemo tudi na tem področju napredek, je prav, da pri tem apeliramo na sodelovanje potrošnika. Če pa vztrajamo na tem, da se izključno skrb družbe, potem družba to lahko naredi samo tako, da poveča odstotek participacije na dohodku podjetja in s tem tudi na dohodku, ki se deli med posamezne člane kolektiva. Mi pa smo se odločili za drugo pot, ki omogoča, da se čimveč sredstev ustvari pri neposrednem upravljanju v proizvodnji. S tem pa prehaja do potrebnega dopolnjevanja družbenih sredstev nasploh tudi odgovornost in naša dolžnost je, prepričevati ljudi, da je tako sodelovanje v prvi vrsti njim samim v korist. Na tak način bomo namreč ustvarili sklade, s katerimi se bodo problemi preskrbe v najkrajšem času rešili. Pred tako izbiro stojimo in prepričan sem, da ne bomo imeli posebnih težav, če bomo to volivcem pravilno obrazložili.

Razumljivo je, da kolektivno gostinskega podjetja povečanje odstotka na alkoholne pijače v malo-prodajnem prometu ne prija, ker se boji, da bo to povzročilo eventualno zmanjšanje dohodka. Družbi kot celoti pa to koristi, ker omogoča rešitev perečih vprašanj. Konec koncev pa se bo član delovnega kolektiva gostinskega podjetja, ko bo videl, da imajo njegovi otroci boljše možnosti za razvoj, kot jih je imel sam, tudi s tem strinjal, čeprav bi mu bilo ljubše, da bi družba poiskala kake druge vire.

Naslednje vprašanje je vprašanje finansiranja javnih služb. V našem razvoju smo prišli tako daleč, da moramo naše poglede na javne službe spremeniti. Preskrbo smo doslej smatrali za eno glavnih vprašanj izboljšanja življenjskega standarda naših prebivalcev, nismo pa k nji pristopali kot k javni službi. Gotov prodor v tej smeri smo v ljubljanskem okraju napravili v preskrbi z mlekom. Postavili smo se namreč na stališče, da vprašanje preskrbe z mlekom ni samo vprašanje trgovine, temveč vse javnosti in smo jo tako tudi organizirali. Če smo torej to področje še dosti zadovoljivo rešili, smo to dosegli prav zaradi takega gledanja na stvar. Sedaj moramo storiti korak naprej in postaviti vprašanje, ali ni osnovna preskrba v celoti tudi javna služba. Če bi se postavili na tako stališče, sem prepričan, da bi zelo hitro prišli do pozitivnih rezultatov.

Tovariši iz kmetijske skupine so dejansko načeli prav to vprašanje. Težave s preskrbo z mlekom smo imeli vse dotlej, dokler je nismo proglasili za javno službo. Preko družbenega organa upravljanja v naši mlekarni smo v tem smislu vršili pritisk. Porasla je družbena odgovornost in prenehali so primeri

izigravanja pogodbenih obveznosti nasproti proizvajalcem. Brž ko pa je proizvajalec začutil uspeh v teh odnosih, je bilo v znatno krajšem radiusu mleka dovolj na razpolago. Ljubljanske mlekarne izpolnjujejo dosledno pogodbene obveznosti in prevzemajo vse količine ne glede na to, ali bodo imele dobiček ali izgubo, a praksa nam kaže, da taki odnosi niso imeli slabih posledic niti za eno niti za drugo stran.

Isti problem je pri odkupu pitane živine. Nemogoče je, da kdorkoli, posebno pa Gospodarska poslovna zveza, ne izpolnjuje pogodbene obveznosti, če jo je druga stran izpolnila. To je v kapitalistični družbi nemogoče, v socialistični pa je ne samo nemoralno, temveč tudi nedopustno. To je greh proti potrošniku, ker se mu onemogoča nabavo blaga, ki je zanj pripravljeno. Poleg tega pa tako poslovanje ustvarja nezaupanje pri proizvajalcih, da bi proizvodnjo razvijali, kot si želimo. Kakšno oceno zasluži tako poslovanje, naj presodi vsakdo sam.

Prav posebno važno vprašanje pa je skrb za splošni gospodarski razvoj okraja, posebej pa še skrb za splošni gospodarski razvoj komun. Imam v mislih vrsto problemov, ki so zelo važni za splošni gospodarski razvoj, izhajajo pa iz ozke problematike podjetja, če le-to gledamo zaprt v tovarniško ograjo. Naj navedem nekatera vprašanja, ki so posebno važna, n. pr. problem preskrbe z električno energijo. Družba je vložila ogromna sredstva za rešitev vprašanja preskrbe z električno energijo pri gradnji central in daljnovodov. Danes imamo tako situacijo, da v Klečah lahko dobimo potrebno energijo, do mesta uporabe pa je ne moremo pripeljati, ker stanje naprav to ne dopušča. Zato trpimo precejšnjo gospodarsko škodo, pa tudi nastajajo neposredni politični problemi med potrošniki. Moramo torej napraviti nek preokret tudi na tem področju. Za gospodarske organizacije bi morala biti preskrba z električno energijo osrednji problem in bi jo gospodarske organizacije morale reševati iz svojih skladov. Kdo bo namreč imel od ureditve vprašanja preskrbe z električno energijo največje koristi? Predvsem gospodarske organizacije, ker jim bo to omogočilo neprekinjeno delo in zato tudi večji dohodek. Zato bo najbrž prav, če zbor proizvajalcev priporoči gospodarskim organizacijam, da v razmerju ustvarjenih skladov dajo posojilo našim elektro-distributivnim podjetjem, ki bi tako v prihodnjih dveh letih rešila v glavnem problem preskrbe z električno energijo.

Zelo podobno je vprašanje izgradnje skladiščnih prostorov. Tu smo zaradi razumevanja nekaterih gospodarskih organizacij ustanovili neke vrste skupnost in tako pospešili rešitev. Vendar pa gre pri tem za vprašanje sodelovanja vseh gospodarskih organizacij, ker bo hitra rešitev tega vprašanja predvsem njim koristila. Takih in podobnih primerov je še več. Mednje spada problem izgradnje nove olinarne, a prav posebno problem, ki je zelo zaskrbljujoč, namreč stanje vodotokov. Če bomo še naprej prepuščali zaščito vodotokov in skrb za pitno vodo samo družbi, bomo v nekaj letih zašli v tako situacijo, da bomo zaman iskali zdravo vodo. Prav to je tipično vprašanje celotne družbe v pravem smislu besede, ne pa samo proračuna. Zato je prav, da se čimprej ustanovi vodna skupnost za Ljubljaničjo in Savo in da te

probleme s skupnimi napori čim hitreje rešimo.

Za zdrav razvoj družbe je med drugim tudi zelo važno vprašanje odnosa. Tu gre ne samo za našega delovnega človeka, temveč prav posebno za zdrav razvoj naraščaja. Tudi to je zadeva vse družbe in morajo gospodarske organizacije, ki so posebno zainteresirane na fizični kondiciji kolektiva, neposredno sodelovati. To pa ne na nekontroliran način, katerega smo malo prej grajali, temveč po taki poti, ki omogoča pravilno uporabo sredstev in javno kontrolo trošenja. Zbori proizvajalcev bi morali podvzeti mere, da se v komunah organizirajo skupni skladi za aktivni odmor, ki bodo družbeno upravljani in tudi usmerjeni na najvažnejša področja.

Ker gre torej za zadovoljitev različnih potreb, ki imajo tudi različen vpliv na razvoj družbe, je nujno potrebno poiskati tudi različne vire za pridobivanje sredstev za njihovo pokrivanje. Pri razpravljanju o preskrbi v najožjem pomenu besede, smo rekli, da je prav, če za hitrejšo reševanje teh problemov apeliramo na sodelovanje potrošnikov. To je upravičeno samo za tisti del, ki predstavlja dopolnitev skupnih sredstev in ima namen hitreje rešiti postavljeno vprašanje, seveda pod pogojem, da je potrošnik na zborih volivcev na to pristal.

Drugi vir so dotacije iz skladov podjetij za kritje skupnih potreb. Prav sedaj, ko bodo organi delavskega upravljanja razpravljali o zaključnih računih, je čas, ko bodo morali odločiti, koliko bodo iz svojih skladov oddvojili za hitrejšo rast splošnega standarda na področju svoje komun. To je predvsem važno sedaj, ko komunne postavljajo konkretne skupne naloge na tem področju.

Skupne gospodarske probleme pa moramo reševati s posojili iz investicijskih skladov in sredstev sklada za samostojno razpolaganje gospodarskih organizacij. Med ta vprašanja spadajo, kakor sem že prej rekel, zlasti preskrba električne energije, zaščita vodotokov, izgradnja skladiščnih prostorov itd. Taka zahteva bi bila upravičena še celo takrat, če bi se postavilo vprašanje dotacije, čeprav ta ni potrebna, ker so koristniki v stanju, da morejo najeti kredite. Istočasno pa bo treba razpravljati tudi o vprašanju skupnega dogovarjanja glede združevanja sredstev iz amortizacijskega sklada nasploh, posebno po posameznih panogah gospodarstva. Samo en primer: naša mlinska industrija. V okraju imamo zaostale mlinske obrate z zelo visokimi vzdrževalnimi stroški, na drugi strani pa imamo istočasno na pol dovršen mlinski obrat z visoko razvito tehnično opremo. To je »Klas« v Kočevju. Jasno je, da se družba kot celota ne more pomiriti s tem, da se sredstva trošijo in s tem življenje mlinom podaljšuje, na drugi strani pa gleda, da stoji mlin z visoko razvito tehnično opremo. Če bi samo na tem področju izvršili koncentracijo amortizacijskih sredstev, bi rešili vprašanje v celoti. Ta problem sem povedal zaradi tega, ker je dober za razmišljanje. Mislim, da je takih in podobnih problemov na območju našega okraja še veliko in da bo potrebno o njih razpravljati v okviru komun pa tudi okraja.

S tem v zvezi še en problem, ki je za nas zelo važen. Veliko govorimo o sredstvih, ki jih bomo do-

bili iz zveznih in republiških kreditov, zelo malo pa o boljši uporabi sredstev, ki jih že imamo. Neuporabljenost sredstev skladov na računih naših gospodarskih organizacij znašajo daleko več, kot dobi naš okraj vsemogočih kreditov, kljub temu da jih dobi veliko več kot ostali okraji. Vse to bi lahko sami pokrili, ne da bi od družbe zahtevali kakršnih koli dodatnih sredstev. Kljub temu pa je stvar težavna, ker vsakdo ljubosumno čuva svoje. Morali bomo glede tega pričeti resno kampanjo, posebno še, ker ne gre za izzemanje sredstev iz upravljanja delovnih kolektivov, pač pa zato, da se prosta denarna sredstva, ki trenutno niso potrebna gospodarski organizaciji, preko posojil uporabljajo v skupne namene. Mislim, da smo danes že tako daleč, da te stvari lahko načnemo, in to posebno letos, ko bodo fondi podjetij zelo narasli. Prepričan sem, da bomo na koncu letošnjega leta ugotovili tisto, kar ugotavljamo vsa leta, da se ostanki sredstev na skladih podjetij stalno povečujejo. Kričulja gre stalno navzgor. Rekonstrukcija naše industrije, ki je 54%-no iztrošena, je zelo važno vprašanje. V tem pogledu bi lahko dosegli velike uspehe, če bi v glavah naših delovnih kolektivov razčistili te pojme in z našo propagando izvršili potrebno mobilizacijo razpoložljivih sredstev v splošnem interesu ter mrtva sredstva, da se komercialno izrazim, zavrteli. Tako mislim, da bi lahko dosegli brez kakršne koli pomoči velike uspehe in edino tako bomo omogočili izvedbo nalog, o katerih je govoril tovariš inž. Klemenčič.

## Občinski ljudski odbori

### OBČINA DOBREPOLJE

89

Občinski zbor Občinskega ljudskega odbora Dobrepolje je na svoji seji dne 27. februarja 1958 na podlagi 1. odstavka 137. člena Zakona o volitvah in odloku odbornikov ljudskih odborov sprejel

### ODLOK

o razpisu nadomestnih volitev — v volilni enoti št. 11

#### 1. člen

Razpisujejo se nadomestne volitve v občinski zbor Občinskega ljudskega odbora Dobrepolje.

V volilni enoti št. 11, ki obsega naselje Predstruge in Vodice, ker je prenehal mandat odbornika tega zbora Dušana Kavčiča, ki je bil izvoljen v tej volilni enoti.

#### 2. člen

Volitve bodo dne 13. aprila 1958.

#### 3. člen

Ta odlok se objavi v »Glasniku« uradnem vestniku okraja Ljubljana in na krajevno običajni način v navedeni volilni enoti.

Dobrepolje, dne 27. febr. 1958.

Predsednik ObLO:  
Marjan Miklič l. r.

### Vsebina

Izvajanja podpredsednika inž. Iva Klemenčiča k predlogu družbenega plana za l. 1958 in razprava predsednika dr. Marjana Dermastie.

89 Odlok o razpisu nadomestnih volitev v volilni enoti 11 občine Dobrepolje.